

матеріали студ. наук. конф. ПДАА, 13 трав. 2021 р. Том II. Полтава : РВВ ПДАА, 2021. С. 76-79.

9. Тищенко М. В., Філоненко С. В., Боровик І. В., Коваль О. В., Гудименко Ж. В. Економічна ефективність короткоротаційної плодозмінної сівозміни залежно від системи удобрення цукрових буряків. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 3. С. 91–98.

10. Філоненко С. В. Вплив позакореневого підживлення мікродобривами на продуктивність насінників цукрового буряка та якість гібридного насіння. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2008. №1. С. 41-47.

11. Філоненко С.В., Питленко О.С. Продуктивність та технологічні якості коренеплодів цукрових буряків вітчизняної та зарубіжної селекції. *Сучасні тенденції виробництва та переробки продукції рослинництва* : матеріали IV Всеукраїн. науково-практич. інтернет-конф. ПДАА, кафедра рослинництва, 20-21 квіт. 2016 р. Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2016. С. 148-154.

12. Філоненко С.В., Райда В.В. Продуктивний потенціал буряків цукрових за позакореневого внесення мікродобрив. *Актуальні напрямки та проблеми у технологіях вирощування продукції рослинництва* : матеріали XI наук.-практ. інтернет-конф. м. Полтава, 25 лист. 2021 р. Полтава : ПДАУ, 2021. С. 52-56.

13. Харченко М. О. Застосування мікродобрива Еколист на насінниках цукрових буряків. *Вісник аграрної науки*. 2005. №12. С.10-11.

14. Цвей Я.П., Тищенко М.В., Філоненко С.В. Моніторинг забур'яненості посівів сільськогосподарських культур у ланці зернобурякової сівозміни у виробничих умовах. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2018. №1. С.23-30.

УДК 635.21:631.526.3:631.8: 631.559

ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ КАРТОПЛІ ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ

Барат Ю. М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

e-mail: iurii.barat@pdaa.edu.ua

Коляка В. В., здобувач вищої освіти СВО Магістр

Полтавський державний аграрний університет

Проведеними дослідженнями встановлено найкращий сорт картоплі для конкретних ґрунтово-кліматичних умов. Так, за врожайністю (42,3 т/га) протягом 2020-2022 рр. можна відмітити сорт картоплі Рів'єра, при цьому потрібно вносити під передпосівну культивуацію Нітроамофоску та протягом вегетації проводити підживлення мікродобривом Інтермаг Картопля.

Підживлення проводити по листковій масі під час змикання рослин, та під час цвітіння.

Актуальність теми. В Україні картопля є однією з найбільш споживаних культур. Вона містить всі необхідні поживні речовини для життя людини (крохмаль, білок, цукор, сполуки калію, кальцію, фосфору, а також вітаміни). За рахунок картоплі може задовольнятися половина потреби у вітаміні С за добу. Також цінність картоплі полягає в технічних та кормових потребах. Вона займає провідне місце у виробництві крохмалю. З неї виготовляють глюкозу, спирт та інші продукти [2, 3, 4].

На сьогодні постає питання про збільшення посівних площ та підвищення врожайності бульб картоплі певної якості. Причинами низької врожайності картоплі є поширення шкідників, хвороб та бур'янів. Також на врожайність цієї культури впливає низький рівень удобрення [4].

Одним із факторів підвищення врожайності бульб картоплі є отримання високоякісного садивного матеріалу та впровадження високопластичних сортів. Важко переоцінити значення посадки чистим сортовим матеріалом. Сорт повинен відповідати сукупності багатьох господарсько-цінних властивостей. Це гарантоване збільшення врожайності при застосуванні інших однакових агрозаходів [3].

Застосування високоврожайних сортів та якісного садивного матеріалу значною мірою залежить від використання прогресивних технологій [1]. Тому, розробка сучасних ресурсозберігаючих технологій удобрення картоплі, розрахунок оптимальних норм внесення добрив, що забезпечує повне задоволення потреби рослини в елементах живлення є досить актуальним.

Мета роботи – вивчення елементів продуктивності та врожайності сортів картоплі залежно від удобрення у виробничих умовах.

Матеріали і методика досліджень. Дослідження були проведені у виробничих умовах Новосанжарського району Полтавської області із вивчення сортів картоплі Рів'єра, Рокко та Пікассо з метою вивчення сортових властивостей при формуванні елементів продуктивності та якості бульб залежно від удобрення.

Польовий дослід з вивчення картоплі включав два фактори:

Удобрення (фактор А):

1 варіант – внесення Нітроамофоски перед садінням;

2 варіант – внесення Нітроамофоски перед садінням та додаткове позакореневе підживлення мікродобривом Інтермаг Картопля перед змиканням рядків і у період цвітіння.

Сорти (фактор В) – Рів'єра, Рокко та Пікассо.

Результати досліджень. На показник висота рослин картоплі впливали погодні умови років, за яких проводилися дослідження, сортові властивості та звичайно удобрення. Так, в 2022 р. даний показник був найбільшим і залежно від сорту та удобрення становив 50,6-58,6 см, у 2021 р. – 49,8-56,4 см та у 2020 р. найменше – 45,4-53,1 см, що в середньому менше на 5,3 см.

Найбільш високорослими сортами були Рокко та Рів'єра з висотою рослини 51,0-58,6 см і 47,3-54,7 см, а низкорослим Пікассо – 45,4-52,5 см.

Удобрення також дещо вплинуло на зміну висоти рослини. Позакореневе підживлення мікродобривом Інтермаг Картопля у поєднанні з Нітроамофоскою внесеною під час садіння збільшило висоту рослин картоплі в середньому на 1,7 см.

Одним з показників потенційної врожайності картоплі можна вважати кількість стебел у куці, яка в середньому за три роки досліджень становила 5,5 шт.

На варіантах із внесення Нітроамофоски + Інтермаг Картопля формування кількості стебел у куці було інтенсивнішим за внесення лише Нітроамофоски. Так, даний показник був більшим на 0,6 шт., порівняно з внесенням лише основного добрива. Найбільша кількість стебел в куці була відмічена у сорту картоплі Рів'єра (5,6 та 6,2 шт. відповідно).

Кількість бульб у куці в досліджуваних сортів картоплі знаходилася у межах: у 2020 р. – 6,7-8,3 шт., у 2021 р. – 7,0-8,7 шт. та у 2022 р. – 7,8-9,2 шт.

Найбільша кількість бульб у куці відмічена у сорту Рів'єра (7,6-9,2), найменша у сорту Пікассо (6,7-8,2 шт.). На варіантах з внесення Нітроамофоски + Інтермаг Картопля дана ознака була більшою та становила в середньому за три роки досліджень – 8,3 шт., на ділянках без підживлення на 0,7 шт. менше (7,6 шт.).

Маса бульб з одного куща картоплі за роки проведення досліджень коливалася у межах: у 2020 р. – 694-824 г, у 2021 р. – 709-840 г та у 2022 р. – 722-851 г.

Найбільшою масою бульб з одного куща протягом 2020-2022 р. відзначався сорт картоплі Рів'єра – 741-851 г, найменшою сорт Пікассо – 694-797 г.

Застосування підживлення також суттєво вплинуло на масу бульб з куща. Так, на варіантах де застосовували внесення Нітроамофоски та Інтермаг Картопля даний показник становив в середньому – 807 г, що на 67 г більше порівняно з ділянками де мікродобриво не вносили.

На врожайність картоплі впливає якість садивного матеріалу, біологічні властивості сорту та деталі технології вирощування, приміром удобрення. Лише за удосконалення та дотримання відповідної агротехніки можна досягти великих врожаїв картоплі у відповідних ґрунтово-кліматичних умовах.

Урожайність сортів картоплі знаходилася у таких межах: у 2020 р. – 34,3-40,8 т/га та була найменшою, у 2021 р. – 36,4-42,2 т/га, а в 2022 р. була найбільшою – 38,2-43,9 т/га.

Проведеними нами дослідженнями встановлено, що врожайність картоплі залежить від сортів, які вирощують. Серед сортів картоплі, які ми вивчали найбільш врожайним був сорт Рів'єра. На ділянках з проведенням підживлення його врожайність за три роки досліджень становила – 42,3 т/га, без внесення мікродобрива – 40,4 т/га. Найменшою врожайністю характеризувався сорт Пікассо – 38,3 та 36,3 т/га відповідно.

На формування врожайності картоплі також мало вплив підживлення. Так, на варіантах де застосовували Нітроамофоску + Інтермаг Картопля, в середньому протягом років проведення досліджень, врожайність була 40,4 т/га, без підживлення – 38,4 т/га, що на 2,0 т/га.

Висновок. Згідно проведених досліджень з вивчення сортів картоплі залежно від удобрення протягом 2020-2022 рр. нами зроблені наступні висновки:

1. На продуктивність рослин картоплі впливали як удобрення, так і сорти. Більшими біометричними показниками характеризувалися рослини картоплі сорту Рів'єра за умови внесення основного удобрення та позакореневого підживлення.

2. За врожайністю було відмічено сорт картоплі Рів'єра з внесенням Нітроамофоски з додатковим позакореневим підживленням Інтермаг Картопля.

Бібліографічний список

1. Барат Ю. М., Кулик М. І. Вплив допосадкової обробки садивного матеріалу на врожайність бульб картоплі. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва – Частина 1*. Умань. 2014. № 85. С. 69–73.

2. Бондарчук, А. А. Стан та пріоритетні напрямки розвитку галузі картоплярства в Україні. *Картоплярство*. 2008, № 37, 7–12.

3. Дубовик, В. І. Виробництво картоплі у світі. *Вісник СНАУ*. 2010. № 4 (19), 108–112.

4. Осипчук А. А. Селекція високоврожайних сортів картоплі. *Картоплярство*. 2008. № 37. С. 27–35.

5. Черниченко І. І., Балашова Г. С., Черниченко О. О. Вплив метеоумов вегетаційного періоду на урожай картоплі на півдні України при зрошенні. *Зрошуване землеробство*. 2015. № 63, 41–44.

УДК 631.5

СТРУКТУРНІ ПОКАЗНИКИ УРОЖАЙНОСТІ НУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ

Лень О.І. кандидат с.-г. наук, завідувач відділу наукових досліджень з питань землеробства та кормо виробництва

Алейнікова Л.М., молодший науковий співробітник

Гангур М.В. молодший науковий співробітник

*Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція ім. М.І.
Вавилова*

Нині багато сільськогосподарських підприємств мають різноспрямовані виробництва, що є природним наслідком реалізації стратегії економічної диверсифікації, що передбачає розробку нових видів продукції одночасно з